

Счастний В. О.

аспірант

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

АНАЛІТИЧНІ ПЛАТФОРМИ БІЗНЕС-ІНТЕЛЕКТУ В СИСТЕМІ ЦИФРОВОГО ОБЛІКУ

Оподаткування і контроль поступово виходять за межі традиційної ретроспективної фіксації господарських операцій та набувають рис динамічної інформаційно-аналітичної системи, здатної забезпечувати управлінські рішення в режимі, наближеному до реального часу, при цьому ключову роль у цьому процесі відіграють інструменти візуальної аналітики та бізнес-інтелекту, зокрема платформи Tableau та Power BI, які дозволяють інтегрувати дані фінансового, податкового та управлінського обліку в єдиний цифровий простір контролю. Використання таких інструментів змінює логіку контролю з формально-перевірочної на аналітично-прогностичну, оскільки дашборди забезпечують не лише агрегування великих масивів даних, але й виявлення закономірностей, аномалій і ризикових зон, що мають значення для податкового комплаєнсу, внутрішнього контролю та фінансового моніторингу. Tableau та Power BI дають змогу формувати багаторівневі інформаційні панелі, які поєднують фінансові показники, податкові зобов'язання, часові лаги між нарахуванням і сплатою податків, відхилення від планових значень та поведінкові патерни витрат, що в сукупності створює підґрунтя для більш прозорого й обґрунтованого контролю в умовах цифрової економіки. Особливої ваги ці інструменти набувають у контексті підвищення якості обліково-інформаційного забезпечення контролю, оскільки вони знижують ризики маніпуляцій з даними, мінімізують людський фактор у процесах перевірки та підвищують оперативність реагування на відхилення, що є критично важливим

для сучасних систем оподаткування та фінансового нагляду [3, с.344]. Інтеграція Tableau та Power BI з ERP- і CRM-системами дозволяє сформувати наскрізну модель цифрового контролю, у якій облікові дані перетворюються на інструмент аналітичного впливу, а не лише на результат регламентованої звітності, що відповідає сучасним вимогам до ефективності, прозорості та адаптивності обліку, оподаткування і контролю в умовах активного використання цифрових технологій.

Подальший розвиток цифрових технологій у сфері обліку, оподаткування і контролю посилює роль аналітичних платформ як інфраструктурного елементу управління даними, оскільки саме через Tableau та Power BI відбувається трансформація первинної облікової інформації у структурований аналітичний продукт, придатний для інтерпретації на різних рівнях управління. У практичному вимірі це означає зміщення акценту з формального дотримання процедур контролю на постійний моніторинг фінансових і податкових потоків, що реалізується через дашборди, здатні відображати як поточний стан, так і динаміку ключових показників у часовому розрізі. В умовах зростання обсягів даних та ускладнення податкового середовища інтеграція Power BI і Tableau з базами даних, що працюють на основі SQL, дозволяє автоматизувати процеси збору, очищення та агрегації інформації, що істотно підвищує надійність облікових даних і створює передумови для більш об'єктивного контролю. Через використання інтерактивних візуалізацій стає можливим швидке виявлення невідповідностей між бухгалтерським і податковим обліком, аналіз податкового навантаження за сегментами діяльності, а також оцінка ефективності внутрішніх контрольних процедур без необхідності залучення трудомістких ручних перевірок [1, с.240]. У цьому контексті цифрові інструменти аналітики виступають не просто як засоби візуалізації, а як елемент нової парадигми обліково-контрольної діяльності, у якій дані розглядаються як стратегічний ресурс, а прозорість і оперативність контролю стають конкурентною перевагою суб'єктів господарювання в цифровій економіці.

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

Подальше впровадження аналітичних інструментів у сфері обліку, оподаткування і контролю доцільно розглядати крізь призму їх прикладного функціоналу, оскільки саме порівняння можливостей Tableau та Power BI дозволяє оцінити їх роль у формуванні сучасної цифрової архітектури контролю, де облікова інформація перестає бути статичною і набуває властивостей гнучкого аналітичного ресурсу; у цьому контексті показовим є зіставлення ключових характеристик зазначених платформ, що визначають їх застосовність для обліково-контрольних задач.

Таблиця 1

Порівняння показників платформ

Критерій порівняння	Tableau	Power BI
Робота з великими масивами даних	Висока продуктивність при обробці Big Data, орієнтація на складні аналітичні моделі	Оптимізований для корпоративних баз даних і хмарних сервісів
Візуалізація облікових і податкових показників	Розширені можливості кастомізації дашбордів і візуальних сценаріїв	Стандартизовані інтерактивні дашборди з глибокою інтеграцією в екосистему Microsoft
Інтеграція з ERP та бухгалтерськими системами	Гнучка інтеграція через конектори та API	Тісна інтеграція з Dynamics, Excel, SQL Server
Використання в контролі та аудиті	Орієнтація на аналітичний і дослідницький контроль	Орієнтація на операційний та управлінський контроль

Аналітична інтерпретація таких інструментів у межах цифрового обліку дозволяє говорити про формування нової логіки контролю, де ключовим стає не лише факт відповідності облікових і податкових даних нормативним вимогам, а й здатність системи оперативно виявляти відхилення, тренди та потенційні зони ризику [3, с.262]. Використання Tableau у поєднанні з Power BI створює умови для багаторівневого контролю, у межах якого стратегічні дашборди відображають загальну картину фінансово-податкового стану суб'єкта господарювання, тоді як деталізовані аналітичні панелі дозволяють занурюватися в окремі сегменти обліку, аналізувати часові розриви між нарахуванням і сплатою податків, структуру витрат та динаміку податкового

навантаження. Такий підхід істотно підвищує якість обліково-інформаційного забезпечення контролю, знижує ймовірність суб'єктивних помилок і створює підґрунтя для переходу від вибіркового контролю до безперервного цифрового моніторингу, що відповідає сучасним вимогам до ефективності та прозорості фінансового управління в умовах активного використання цифрових технологій.

Узагальнюючи логіку цифрової трансформації обліку, оподаткування і контролю в межах використання аналітичних платформ, доцільно розглядати Tableau та Power BI не як окремі інструменти візуалізації, а як елементи цілісної інформаційно-аналітичної екосистеми, що забезпечує якісно новий рівень прозорості, керованості та адаптивності облікових процесів у цифровому середовищі. Їх застосування дозволяє сформувати безперервний контур контролю, у якому дані фінансового та податкового обліку трансформуються в аналітичні сигнали, здатні підтримувати управлінські рішення в умовах високої невизначеності та регуляторної складності. Через інтеграцію з корпоративними інформаційними системами такі інструменти сприяють мінімізації інформаційних розривів, підвищенню достовірності облікових даних і зміщенню акценту з постфактум-контролю на превентивний аналіз, що особливо актуально в контексті цифровізації економіки [2, с.304]. У цьому вимірі використання Tableau та Power BI формує підґрунтя для подальшого розвитку інтелектуальних систем обліку і контролю, де аналітика, візуалізація та автоматизований моніторинг стають базовими інструментами забезпечення ефективності та стійкості фінансово-податкових процесів.

Список використаних джерел

1. Давенпорт Т. Г., Гарріс Дж. Г. Конкуренція на основі аналітики: нова наука перемоги в бізнесі. Бостон: Harvard Business School Press, 2017. 240 с.
2. Лаурсен Г. Х. Н., Торлунд Й. Бізнес-аналітика для менеджерів: вихід бізнес-інтелекту за межі звітності. Хобокен: John Wiley & Sons, 2016. 304 с.

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

3. Марр Б. Стратегія даних: як отримати прибуток у світі великих даних, аналітики та штучного інтелекту. Лондон: Kogan Page, 2017. 344 с.
4. Панасюк В. М., Мельничук І. В., Омецінська І. Я. Облік та оподаткування в інтернет-бізнесі: перспективи розвитку та виклики. Бізнес Інформ. 2024. №1. С. 258–266.
5. Панасюк В., Мужевич Н. Особливості впливу цифровізації бухгалтерського обліку на бізнес-процеси підприємств. Галицький економічний вісник. 2024. Том 89. № 4. С. 42-48.
6. Пауер Д. Дж. Системи підтримки прийняття рішень, аналітика та бізнес-інтелект. Нью-Йорк: Business Expert Press, 2018. 262 с.